

# FONDS 21

## Accountantsprotocol projectafrekening ten behoeve van Stichting Fonds 21

### Inhoudsopgave

|          |   |          |
|----------|---|----------|
| <b>1</b> | <b>Hoofdstuk 1 Uitgangspunten</b>                                   | <b>2</b> |
| 1.1      | Doelstelling en achtergrond accountantsprotocol                     | 2        |
| 1.2      | Definities en begrippen   | 2        |
| 1.3      | Procedures en termijnen   | 3        |
| <b>2</b> | <b>Hoofdstuk 2 Onderzoeksaanpak</b>                                 | <b>4</b> |
| 2.1      | Relevante wet- en regelgeving                                       | 4        |
| 2.2      | Reikwijdte onderzoek  | 4        |
| 2.2.1.   | Algemeen  | 4        |
| 2.2.2.   | Specifieke aandachtspunten  | 5        |
| 2.2.2.1  | Controle interne verdeelsleutels en urenbestedingen eigen personeel | 5        |
| 2.2.2.2  | Controle kosten en opbrengsten 'in kind'                            | 6        |
| 2.3      | Betrouwbaarheid en materialiteit                                    | 7        |
| <b>3</b> | <b>Hoofdstuk 3 Accountantsproducten</b>                             | <b>8</b> |
| 3.1      | Model controleverklaring  | 8        |
| 3.2      | Aanvullende rapportages   | 8        |
| <b>4</b> | <b>Bijlagen</b>   | <b>9</b> |
| 4.1      | Voorbeeld urenverantwoording  | 9        |
| 4.2      | Model bestuursverklaring  | 9        |
| 4.2      | Algemene voorwaarden projectaanvragen                               | 9        |

Utrecht, februari 2022

# FONDS 21

## 1 Hoofdstuk 1 Uitgangspunten

### **1.1 Doelstelling en achtergrond accountantsprotocol**

Dit accountantsprotocol geeft achtergrond en aanwijzingen voor de door de accountant van de ontvangende instelling uit te voeren controlewerkzaamheden op de door de instelling op te stellen eindafrekening van het door Stichting Fonds 21 (hierna; Fonds 21) ondersteunde project.

Het gaat hierbij conform de Algemene Voorwaarden van Fonds 21 om projectafrekeningen, waarbij de door Fonds 21 toegekende bijdrage tenminste € 50.000 bedraagt.

Dit protocol beoogt niet een werkprogramma voor de accountant te zijn, maar wel de accountant handvatten te geven over een aantal zaken, die nader zijn omschreven in dit protocol, zodat de accountant een efficiënte en doelmatige controle kan uitvoeren op de onderhavige verantwoording.

Bij de totstandkoming van dit protocol is gebruikgemaakt van de Handleiding Subsidiecontroles van de Subsidy Audits Community (SAC) en de Schrijfwijzer Controleprotocollen van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

### **1.2 Definities en begrippen**

In dit protocol wordt een aantal definities en begrippen gehanteerd, die hierna nader worden omschreven:

- Accountant: Een onafhankelijke registeraccountant of Accountant-administratieconsulent met certificerende bevoegdheid;
- Afwijkend oordeel: De controleverklaring die een andere dan een goedkeurende strekking heeft. Dit betreft dan een verklaring met beperking, een verklaring van oordeelonthouding of een afkeurende verklaring;
- Afwijking: Het verschil tussen enerzijds het gerapporteerde bedrag, de rubricering, de presentatie of de toelichting van een post in de verantwoording en anderzijds het bedrag, de rubricering, de presentatie of de toelichting, die verwacht mag worden volgens het geldende verslaggevingssysteem en de vooraf goedgekeurde begroting en dekkingsplan;

# FONDS 21

|                            |   |
|----------------------------|---|
| Begroting:                 | De door Fonds 21 ontvangen versie van de begroting en het dekkingsplan op basis waarvan de donatie is toegezegd;  |
| Controleverklaring:        | De door de accountant opgestelde verklaring, waarin hij rapporteert over de uitkomsten van zijn onderzoek naar de getrouwheid van de onderhavige financiële verantwoording  |
| Financiële verantwoording: | Het door het bestuur van de instelling opgestelde en ondertekende en door de accountant gewaarmerkte overzicht van de gerealiseerde kosten en baten, dat object is van de accountantscontrole;  |
| Juistheid:                 | De in de financiële verantwoording verantwoorde kosten zijn gemaakt voor het realiseren van het projectdoel en passen binnen het door Fonds 21 goedgekeurde projectplan, inclusief projectbegroting en dekkingsplan;                  |
| Onzekerheden:              | De situatie, waarin de accountant niet in staat om geschikte controle-informatie te verkrijgen (onzekerheid in de controle), dan wel de situatie waarin er sprake is van een onzekerheid in de verantwoording zelf;                   |
| Projectverantwoording:     | Het totaal van de inhoudelijke en financiële verantwoording over een project of (indien van toepassing) het gedeelte dat door Fonds 21 is ondersteund en als zelfstandig onderdeel van het gehele project is te identificeren;        |
| Rechtmatigheid:            | De naleving van de door Fonds 21 gestelde voorwaarden met een financieel effect. De voorwaarden zijn geformuleerd in de algemene voorwaarden van Fonds 21, de toekenningsbrief en de eventueel aanvullend overeengekomen voorwaarden; |
| Volledigheid:              | Alle kosten en opbrengsten, die betrekking hebben op de te controle financiële verantwoording zijn verantwoord in de afrekening;  |

## **1.3 Procedures en termijnen**

De door de accountant gewaarmerkte en door het bestuur van de instelling ondertekende eindafrekening dient, mét de controleverklaring, binnen drie maanden na voltooiing van het project te zijn ingediend bij Fonds 21. Van deze termijn kan alleen worden afgeweken met toestemming van Fonds 21.

De gespecificeerde afrekening wordt opgesteld in de vorm van een 3-kolommen-overzicht (oorspronkelijke begroting, definitieve begroting en realisatie). De afreke-

# FONDS 21

ning bestaat zowel uit de daadwerkelijk bestede kosten als de gerealiseerde inkomsten(dekking) van het project. De gerealiseerde baten en lasten dienen te worden gerelateerd aan de begrotingen en dekkingsplannen die Fonds 21 bij aanvraag en bij een eventueel uitbetaald voorschot heeft ontvangen.

Afwijkingen tussen de realisatie en de begroting van meer dan 10%, met een minimum van €5.000, dienen op de gewaarmerkte afrekening te zijn toegelicht. Het gaat hierbij om onder- en overschrijdingen per begrotingspost en om verschuivingen tussen de begrotingsposten.

Voor vragen kan contact opgenomen worden door de instelling of de accountant van de instelling met de betreffende projectadviseur, controller of projectcoördinator van Fonds 21 via e-mail of telefonisch (030-2337600).

## **2 Hoofdstuk 2 Onderzoeksaanpak**

### ***2.1 Relevante wet- en regelgeving***

Bij de controle van de projectafrekening ten behoeve van Fonds 21 neemt de accountant in ieder geval de volgende wet- en regelgeving en correspondentie in acht:

- a. de toekenningsbrief voor het onderhavige project, zoals die door Fonds 21 naar aanleiding van de toekenning is verstuurd aan de instelling;
- b. de voor de controle door de accountant geldende 'nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) in het algemeen.

### ***2.2 Reikwijdte onderzoek***

Het onderzoek door de externe accountant dient zich primair te richten op de financiële verantwoording inzake het onderhavige project en dient zodanig te worden uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen over de getrouwheid van de verantwoording. Dit betekent dat een beoordelings- of samenstellingsopdracht niet wordt geaccepteerd door Stichting Fonds 21. De wijze waarop de accountant zijn controleopdracht uitvoert blijft de verantwoordelijkheid van de accountant zelf.

#### ***2.2.1. Algemeen***

De accountant is zelfstandig verantwoordelijk voor het uitvoeren van voldoende werkzaamheden om controle-informatie te verkrijgen waaruit blijkt dat de financiële

# FONDS 21

realisatie zoals vermeld in de eindafrekening, juist, volledig en rechtmatig is, een en ander met inachtneming van hetgeen in de vorige paragraaf is vermeld.

Bij de controle worden door de accountant in ieder geval de volgende aspecten betrokken:

- De accountant stelt vast dat zowel de in de toekenningsbrief gestelde voorwaarden als de eventueel later gestelde en schriftelijk bevestigde voorwaarden van de toekenning zijn nageleefd. Daarnaast worden de 'Algemene voorwaarden projectaanvragen Fonds 21' in acht genomen;
- De accountant stelt vast dat in de eindafrekening alleen de posten zijn opgenomen die zijn verbonden aan de uitvoering van de activiteiten waarvoor de donatie is toegekend;
- De accountant stelt vast dat de gerealiseerde kosten en opbrengsten passen binnen de door Fonds 21 goedgekeurde begroting en zijn gerealiseerd binnen de projectperiode waar Fonds 21 mee akkoord is gegaan; Eventuele schattingsposten van meer dan 5% van deze projectbegroting en met een minimum van € 5.000 dienen voldoende te zijn toegelicht;
- Posten 'onvoorzien' worden bij de afrekening niet geaccepteerd, omdat de daadwerkelijke kosten bekend zullen zijn na afloop van het project. Posten die niet in de begroting, waarop de toekenning is gebaseerd, waren opgenomen, worden afzonderlijk verantwoord en toegelicht;
- De accountant stelt vast dat de in de begroting opgenomen baten volledig zijn verantwoord en daadwerkelijk besteed zijn aan het project. De accountant stelt vast of er sprake is van een overschot of een tekort en wat het saldo daarvan is. Dit is relevant, omdat bij een eventueel overschot de instelling mogelijk een (gedeeltelijke) terugbetalingsverplichting aan Fonds 21 heeft;
- De accountant stelt vast dat de in de afrekening als gerealiseerd verantwoorde kosten daadwerkelijk zijn gemaakt. Dit betekent dat deze kosten in de projectadministratie zijn onderbouwd met achterliggende bewijsstukken zoals (bijvoorbeeld) facturen, declaraties en betalingsbewijzen.
- De accountant stelt vast dat de verantwoording ondertekend is door (een afvaardiging van ) het gremium dat bevoegd is de instelling te vertegenwoordigen. In de regel zal dit het bestuur of de directie zijn.
- De ondertekening dient plaats te vinden door middel van het opnemen van de ondertekende bestuursverklaring bij de financiële verantwoording.

## **2.2.2. Specifieke aandachtspunten**

### **2.2.2.1 Controle interne verdeelsleutels en urenbestedingen eigen personeel**

De meeste projectafrekeningen zullen over het algemeen bestaan uit personele en materiële kosten. De materiële kosten zullen veelal bestaan uit door externe gele-

# FONDS 21

verde goederen en diensten, die controleerbaar zijn aan de hand van offertes, facturen, declaraties etc. Indien een deel van de materiële kosten intern is gemaakt en toegerekend is op basis van verdeelsleutels, dan beoordeelt de accountant de bij verdeelsleutel gehanteerde uitgangspunten op juistheid en consistentie.

Extra aandacht wordt gevraagd voor de controle op de door eigen personeel bestede tijd aan het project. In beginsel dienen deze kosten te zijn onderbouwd door een sluitende urenregistratie, waarbij de door de betreffende medewerker bestede uren dienen te zijn verantwoord door de medewerker zelf, geautoriseerd door de leidinggevende en gecontroleerd door de afdeling of functionaris met een interne-controle-taak.

Indien een integraal urenverantwoordingssysteem ontbreekt, dan dient voor het te controleren project minimaal een urenverantwoording te worden bijgehouden, die ook ondertekend wordt door de in de door vorige alinea vermelde personen. Uit de verantwoording moet duidelijk blijken hoeveel tijd er aan het te controleren project is besteed (controle op de hoeveelheid). Daarnaast dient de accountant vast te stellen dat het gehanteerde tarief per medewerker juist is berekend. Hierbij is extra aandacht gewenst voor de opbouw van het tarief, waarbij vastgesteld wordt dat deze gebaseerd zijn op de daadwerkelijk uitbetaalde salariskosten, vermeerderd met sociale lasten en andere personeelskosten. Indien een opslag voor overhead wordt gehanteerd, dan stelt de accountant vast dat deze kosten al niet zijn toegerekend via andere verdeelsleutels, het een en ander om dubbeltellingen te voorkomen. Het doorberekenen van een winstopslag is niet toegestaan. Alleen de integrale kostprijs per persoon mag doorberekend worden.

Mocht het in de vorige paragrafen beschrevene niet haalbaar zijn, omdat de interne organisatie niet zodanig is ingericht, dan dient de instelling een zogenoemde inspanningsverklaring te overleggen, die na afloop van het project is opgesteld. In de projectafrekening dient aangegeven te worden dat deze is samengesteld op basis van de intern opgestelde inspanningsverklaring. De betreffende verklaring dient door het bevoegde gezag (bestuur of directie) te zijn ondertekend en dient voorzien te zijn van een toelichting, die inzicht geeft in hoe deze verklaring is opgesteld (uitgangspunten, grondslagen, aantal uren en gehanteerde tarieven).

## **2.2.2.2 Controle kosten en opbrengsten 'in kind'**

Het komt regelmatig voor dat een zogenoemde 'in-kind-bijdrage' of bijdrage in natura wordt geleverd door de eigen organisatie of door derden, zoals leveranciers, samenwerkingspartners, donateurs etc. Een 'in-kind-bijdrage' van de eigen organisatie kan bestaan uit een bijdrage uit het eigen vermogen van de instelling of uit de lopende exploitatie, niet betrekking hebbende op het onderhavige project.

Indien hier sprake van is, dan wordt de betreffende post aan zowel de kosten- als de batenkant verwerkt tegen de reële waarde, voor zover deze betrouwbaar kan worden

vastgesteld en materieel is. 'In-kind-bijdragen' kunnen zowel betrekking hebben op goederen als diensten. Vrijwilligerswerk wordt hier nadrukkelijk niet onder verstaan.

## **2.3 Betrouwbaarheid en materialiteit**

Het onderzoek moet zodanig worden ingepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen (fouten en onzekerheden) van materieel belang bevat. Als dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, betekent dit een betrouwbaarheid van 95%.

Een verklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven de bovengenoemde betrouwbaarheid, in de totale projectverantwoording geen fouten of afwijkingen (fouten en onzekerheden) voorkomen die groter zijn dan de percentages in de hierna opgenomen materialiteitstabel.

| Projectkosten           | Materialiteit   |
|-------------------------|---|
| < € 50.000              | Geen controleverklaring. Uitsluitend een bestuursverklaring |
| € 50.000 tot € 150.000  | 5% van de projectkosten                                     |
| € 150.000 tot € 500.000 | 4% van de projectkosten                                     |
| > € 500.000             | 3% van de projectkosten met een ondergrens van € 25.000     |

Voor de in het controleprotocol opgenomen werkzaamheden geldt een rapportagetolerantie. Deze bedraagt 2% van het totaalbedrag van de projectverantwoording, met een minimumbedrag van € 2.500.

Van een fout in de verantwoording is sprake als naar aanleiding van het onderzoek blijkt dat een (gedeelte) van een post niet juist of rechtmatig is. Fouten worden in absolute zin opgevat, saldering van fouten is daarom niet toegestaan.

### **Omgaan met geconstateerde fouten en onzekerheden**

Materiële fouten, die niet worden gecorrigeerd, leiden tot een andere dan een goedkeurende strekking van de controleverklaring.

Het uitgangspunt van Fonds 21 is dat geconstateerde fouten in eerste instantie worden gecorrigeerd in de projectverantwoording. Voor zover dat niet gebeurt, worden

individuele fouten boven een belang van 2%, met een minimum van € 2.500 van het totaalbedrag van de projectverantwoording door de accountant gerapporteerd in een rapport van bevindingen. Fonds 21 beoordeelt in hoeverre deze fouten tot aanpassing van de donatie leiden.

## **3 Hoofdstuk 3 Accountantsproducten**

### ***3.1 Model controleverklaring***

Stichting Fonds schrijft geen model-controleverklaring voor, omdat de redactie van controleverklaringen regelmatig wordt aangepast. Het is dus aan de accountant zelf om het juiste vigerende model toe te passen, een en ander in overeenstemming met de door de beroepsorganisatie NBA voorgeschreven modellen en redactie. Verklaringen met een verouderde, niet meer vigerende tekst worden niet geaccepteerd. Wel vereist is een verwijzing op te nemen in de verklaring naar het voldoen aan de in de verstrekte toekenningsbrief en 'Algemene voorwaarden projectaanvragen' opgenomen voorwaarden en vereisten.

### ***3.2 Aanvullende rapportages***

Het is mogelijk, dat de accountant aanbevelingen heeft gedaan ten behoeve van de projectafrekening. Stichting Fonds 21 wordt bij voorkeur geïnformeerd over de strekking van de aanbevelingen.

Indien de accountant een verklaring heeft afgegeven met een andere dan goedkeurende strekking (i.c. een verklaring met beperking, verklaring van oordeelonthouding dan wel een afkeurende verklaring), dan is de instelling verplicht om de reden van het ontbreken van een goedkeurende strekking toe te lichten. Dit kan aan de hand van de toelichting van accountant in zijn verklaring, al dan niet aangevuld met een accountantsverslag of managementletter. De instelling is verplicht om ook een inhoudelijke reactie te verstrekken op de bevinding(en) van de accountant.



# FONDS 21

## **4 Bijlagen**

*4.1 Voorbeeld urenverantwoording*

*4.2 Model bestuursverklaring*

*4.2 Algemene voorwaarden projectaanvragen*